

Utbildningsdepartementet

150624

U 2015/03607/GV

AcadeMedia – koncernens yttrande över promemoria, Förslag om utbildningsgaranti i gymnasieskolan

AcadeMedia har getts möjlighet att lämna synpunkter på ovan rubricerade betänkande och vill anföra följande.

Bakgrund

Enligt skollagen gäller elevers rätt att få fullfölja utbildning i gymnasieskolan både kommunala - och fristående skolor. Regeringen föreslår nu en förstärkt utbildningsgaranti som innebär att elevens hemkommun ska se till att rätten att fullfölja utbildningen garanteras då en enskild huvudman upphör med sin verksamhet. Den förstärkta utbildningsgarantin ska finansieras genom att hemkommunen får göra avdrag från det grundbelopp som kommunen betalar till enskilda huvudmän för utbildning i gymnasieskolan. För yrkesprogram föreslås ett schablonavdrag om 0,3 procent av grundbeloppet respektive 0,15 för högskoleförberedande program.

Bakgrunden till förslaget om att införa en förstärkt utbildningsgaranti i gymnasieskolan är att situationer kan uppkomma då huvudmannen inte längre råder över sina möjligheter att låta eleverna fullfölja sin utbildning. Skollagens bestämmelser täcker t.ex. inte situationer när en enskild huvudman inte längre driver någon verksamhet till följd av konkurs, återkallat godkännande eller att huvudmannen av någon annan orsak lägger ned sin verksamhet.

Frågan om utbildningsgaranti som förslaget väcker är viktig och AcadeMedia är positiv till att garantera samtliga elevers rätt till utbildning. I linje med det har AcadeMedia också sedan flera år tillbaka infört en utbildningsgaranti som innebär att samtliga elever som går på en skola inom koncernen garanteras rätten att få gå klart sin utbildning. Detta har AcadeMedia levt upp till i samtliga fall där intaget på en gymnasieskola stoppats, vilket innebär att AcadeMedia tar fullt ansvar för sina elever även i de fall där beslut fattats om att med tiden avveckla en skola.

AcadeMedia avstyrker förslaget om utbildningsgaranti i gymnasieskolan

AcadeMedia avstyrker det förevarande förslaget om utbildningsgaranti i dess nuvarande lydelse och utformning med följande motivering;

1. Behovet av föreslagen reglering är begränsad

Utredningen konstaterar att det är relativt sällsynt att en fristående skola läggs ned under sådana former att det innebär att eleverna inte får möjlighet att fullfölja den utbildning som de har tagits in på. AcadeMedia instämmer i detta och bedömer att det inte finns ett behov av ny reglering då plötsliga nedläggningar av fristående skolor är sällsynta. I de få fall som skolor historiskt tvingats läggas ned

har elevernas fortsatta utbildning kunnat lösas i samråd med andra kommunala - och fristående huvudmän.

I samband med John Bauers konkurs var AcadeMedia en av aktörerna som tog ett stort ansvar och såg till att majoriteten av de drabbade eleverna fick möjlighet att fortsätta sin utbildning på någon av AcadeMedias skolor. Att föreslå att fristående skolor ska bära kostnaden för nedläggningar är anmärkningsvärt då fristående skolor på samma sätt som kommunerna samverkar för att tillgodose elevernas rätt till utbildning. AcadeMedia kan också av erfarenhet konstatera att processen med att ta över elever från JB-skolorna inte var förknippad med stora kostnader, utan kunde bäras med hjälp av den skolpeng som följer eleverna.

2. Proportionalitetsprincipen – åtgärden kan uppnås genom mindre ingripande reglering

Det förslag som läggs av regeringen innebär ett avsteg från principen om lika villkor, d.v.s. att samma regelverk ska gälla för både fristående och enskild verksamhet. Det står vidare klart att förslaget innebär att de fristående skolorna och eleverna som valt dessa skolor kommer att få sämre villkor genom förminskade resurser.

Vid en intresseavvägning måste man för det första ta ställning till om syftet med och målet för åtgärden objektivt sett är godtagbart. Denna fråga kan besvaras bejakande av AcadeMedia. I enlighet med vad som tidigare angivits ser AcadeMedia positivt på att garantera samtliga elevers rätt till utbildning. Målet med åtgärden är således generellt sett eftersträvansvärd och viktig. I förevarande fall har emellertid målet inte stort skyddsvärde då nedläggningar med negativa konsekvenser för eleverna ytterst sällan inträffar. Den andra frågan som måste ställas är om åtgärden är lämplig och nödvändig liksom medlet för att nå målet. Det är enligt AcadeMedia uppenbart att det finns andra handlingsalternativ eller medel för att nå det i sig godtagbara målet.

Ett alternativ är att ge kommuner och fristående huvudmän som haft kostnader för att tillgodose elevers rätt till utbildning i samband med nedläggning etc. rätt att ansöka om statlig ersättning. Ansökningarna och utbetalningarna hanteras förslagsvis av Skolverket.

Ett annat alternativ är att införa ett krav i skollagen som innebär att kostnaden för att garantera fortsatt utbildning för eleverna ska bäras av den fristående huvudmannen som lägger ned sin verksamhet. Finansieringen av detta kan säkerställas av huvudmannen t.ex. genom att teckna försäkring eller att kostnaden, i likhet med lön för medarbetare, blir en prioriterad fordran vid en eventuell konkurs.

3. Pågående lagförslag som bidrar till fristående skolors långsiktighet och stabilitet

Regeringen bör beakta att Ägarprövningsutredningen föreslagit införande av strängare reglering kring tillståndsprovning för att säkerställa fristående skolors

långsiktighet, vilket betyder att risken för konkurser minskar. Förslaget innebär att en förutsättning för att erhålla tillstånd är att huvudmannen kan visa insikt och erfarenhet av verksamhetsområdet och den reglering som gäller samt i övrigt är lämplig att bedriva skola. Kravet gäller inte endast vid tidpunkten för ansökan om tillstånd utan fortlöpande under den tid som huvudmannen bedriver utbildningsverksamhet.

Den sökande ska bl.a. visa att denne har ekonomiska förutsättningar att bedriva verksamheten långsiktigt. Detta görs bl.a. genom att den sökande ska presentera en plan med en realistisk prognos samt ge in en likviditetsbudget, resultatbudget, årsredovisning, elevprognos, hur koncernförhållandena ser ut och vid behov redogöra för andra ekonomiska förhållanden av intresse.

Därutöver har Skolkostnadsutredningen givits direktiv att föreslå reglering för att öka transparensen kring bl.a. fristående skolors redovisning av skolenheternas ekonomi. Detta betyder att en eventuellt kommande konkurs i högre grad kan förutses och förberedande åtgärder för att i samråd lösa utbildningen för elever kan vidtas i ett tidigt skede. AcadeMedia har, till utredarna, föreslagit att mått kring en huvudmans finansiella styrka ska finnas med i redovisningen av skolenhetens ekonomi.

Mot bakgrund av ovanstående framstår regeringens förslag om förstärkt utbildningsgaranti som överflödigt.

Sammanfattningsvis anser AcadeMedia att åtgärden att införa ett månadsvist schablonavdrag för samtliga fristående skolor, varav den övervägande majoriteten sköter sitt uppdrag på ett exemplariskt sätt, framstår som en mycket ingripande åtgärd som inte bara är ett avsteg från likabehandlingsprincipen utan kan betraktas som en kollektiv bestraffning av de fristående skolorna.

Förslaget avstyrks.

Stockholm den 23 oktober 2015
För AcadeMedia-koncernen

Marcus Strömberg
VD

Heidi Westman
Koncernjurist

